

УДК 398.82 (477.8)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-1-25>**Іван КАТИНСЬКИЙ,**

orcid.org/0009-0001-6338-4203

аспірант кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) zonavecir123@gmail.com**Оксана ДОВГАНЬ,**

orcid.org/0000-0002-1757-1016

кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) dovgoz1977@gmail.com

МУЗИЧНИЙ ПАРАТАКСИС У ЩЕДРІВКАХ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Стаття присвячена висвітленню зіставлення двох, складносурядних речень, перше з яких присутнє у строфі, а друге – у приспіві. Звернено увагу на те, що паратаксічне зіставлення двох музичних речень у щедрівках Західного Поділля (а також в українських піснях цього жанру загалом) пройшли найдовший період свого історичного становлення та розвитку. Адже вони сформувалися у той час коли в українській традиційній зимовій обрядовій культурі сформувалося свято богині води (Дани, Йордани, Щедри). І саме їй адресувалися пісні на знак її боготворіння й таким чином отримали назву «щедрівки». У цей час сформувався й гурт щедрувальників, в якому провідник гурту виконував текст строфи а учасники гурту – приспів, що постійно повторювався. Саме таке зіставлення музичних речень отримало в українській науці назву «музичного паратаксису».

Простежено способи зіставлення двох простих періодичностей, які поєднанні між собою, як серіаційним, так і класифікаційним способами. Така форма співдії речень сформувалася найдавніше, оскільки в її основу покладено монарний тип ритмічного розгортання. На пізнішому етапі у щедрівках сформувався музичний паратаксіс, в якому почали співвідноситися бінарні зіставлення ритмічних силабомелодичних моделей: перший тип ритму – у строфі, другий – у приспіві. Якщо у строфічній побудові музичного речення монарність залишилася не зміною, то у приспіві вона розширилася до тернарних зіставлень (останні, зазвичай, збереглися лише у приспіві). Це пояснюється тим, що в основу приспіву покладено речитативний спосіб мелодичного становлення.

З'ясовано, що розширення строфічної та приспівної побудов у паратаксісних зіставленнях музичного речення сформувалося під впливом історичного нашарування нових текстів, які формувалися під впливом християнізації традиційної народної пісенної культури. І саме вони сприяли трансформаційним процесам, які формувалися не лише у піснях зимового календарно-обрядового циклу, а й в українській зимовій пісенній традиції загалом.

Ключові слова: щедрівки Західного Поділля, музичний паратаксіс, складносурядне речення, строфа, приспів, музичне формотворення.

Ivan KATYNSKYI,

orcid.org/0009-0001-6338-4203

Postgraduate Student at the Department of Musicology and Methods of Music Art
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) zonavecir123@gmail.com**Oksana DOVHAN,**

orcid.org/0000-0002-1757-1016

PhD in Art Studies,
Associate Professor at the Department of Art Studies and Methods of Music Art
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) dovgoz1977@gmail.com

MUSICAL PARATAXIS IN THE SHCHEDRIVKY OF WESTERN PODILLIA

The article is devoted to the analysis of the juxtaposition of two compound sentences, the first of which appears in the stanza and the second in the refrain. Attention is drawn to the fact that the paratactic juxtaposition of two musical phrases in the shchedrivky of Western Podillia (as well as in Ukrainian songs of this genre in general) underwent the longest period of historical formation and development. These structures emerged during the time when the Ukrainian

traditional winter ritual culture gave rise to the celebration of the goddess of water (Dana, Yordana, Shchedra). The songs were dedicated to her as a form of veneration, which is how they came to be known as shchedrivky. During this period, the group of shchedruvalnyky (ritual carolers) also took shape, in which the leader of the group performed the stanza text, while the other participants sang the refrain, which was repeated continuously. This specific juxtaposition of musical phrases became known in Ukrainian scholarship as “musical parataxis.”

The study traces the methods of juxtaposing two simple periodic structures, which are combined using both serial and classificatory approaches. This form of interaction between phrases is considered the most ancient, as it is based on a monaric type of rhythmic unfolding. At a later stage, shchedrivky developed a form of musical parataxis, in which binary juxtapositions of rhythmic syllabic-melodic models began to emerge: the first rhythmic type appears in the stanza, the second in the refrain. While the stanza retained its monaric structure, the refrain expanded into ternary juxtapositions (which, in most cases, remained exclusive to the refrain). This is explained by the fact that the refrain is based on a recitative mode of melodic formation.

It has been established that the expansion of stanza and refrain structures in paratactic juxtapositions of musical phrases developed under the influence of the historical layering of new texts, which emerged as a result of the Christianization of traditional folk song culture. These new textual layers contributed to transformative processes that occurred not only in the songs of the winter calendrical-ritual cycle but also in the Ukrainian winter song tradition as a whole.

Key words: *shchedrivky of Western Podillia, musical parataxis, compound sentence, stanza, refrain, musical form-building.*

Постановка теми. Щедрівки як календарно-обрядовий жанр, належать до найдавнішого періоду їхнього творення, тобто, до того часу коли почали формуватися релігійні уявлення наших предків про світ. Саме пісні цього жанру пройшли етап творення від найпростіших речень (простих періодичностей) до складніших (складнопідрядних синтаксичних побудов). Найбільший часовий проміжок у їхньому творенні займає період складносурядних зіставлень, у піснях зимового календарно-обрядового циклу (у тому числі й щедрівках). Саме такі зіставлення паратактичних музичних речень у щедрівках Західного Поділля (та й українських новорічних піснях в цілому) потребують більш глибокого аналітичного осмислення.

Аналіз досліджень. На музичний паратак西斯 в українській науці вперше звернув увагу Філарет Колесса у праці «Ритміка українських народних пісень» (Колесса, 1969: 19–236). Саме у цьому дослідженні, Колесса простежив історію становлення народних пісень від простої періодичності до складно-підрядного їхнього зіставлення. Дослідник звернув увагу і на те, що паратактичні зіставлення двох, незалежних одне від одного музичних речень, пройшло найдовший етап свого становлення та розвитку.

Музичний паратак西斯 привернув увагу українського етномузикознавця А. Іваницького. У праці «Українська музична фольклористика: методика та методологія» (Іваницький, 2004), науковець розкрив історію становлення народно-музичних форм в українському музичному фольклорі, звернувши увагу на те, що вони формувалися від простих до складних музичних структур. Важливе місце у них займало питання, присвячене складно-сурядності в календарно-обрядових піснях.

Питання складно-сурядного поєднання музичних речень має місце й у дослідженні етномузикознавця О. Смоляка «Щедрівки Західного Поділля» (Смоляк, 2013). Саме тут, звернено увагу на те, яким чином спостерігається співдія мелодичних сегментів у піснях зимового календарно-обрядового циклу.

Частково на музичний паратак西斯 в українських традиційних піснях звертали увагу вчені В. Гушовський (Гушовський, 1993), Т. Медвідь та О. Бобечко (Медвідь & Бобечко, 2024), В. Сокіл (Сокіл, 2022). На превеликий жаль цьому питанню в українському музикознавстві ще недостатньо приділено уваги. Тому, ця проблема постає актуальною для дослідження українськими етномузикознавцями.

Мета статті – проаналізувати паратактичні зіставлення музичних речень у щедрівках Західного Поділля з урахуванням їхнього історичного становлення та розвитку.

Виклад основного матеріалу. Новорічно-йорданська календарно-обрядова пісенність Західного Поділля представлена лише строфічними народно-музичними формами. Найдавнішою серед них є однорядкова форма. Вона належить до реліктових різдвяно-новорічних пісень циклі.

Серед десятка різновидів народномузичних форм, які спостерігаються в щедрівках Західного Поділля (для аналізу ми залучили біля 300 музичних варіантів щедрівок із зазначеного терену), найдавнішою є народна музична форма, яка складається з однорядкової строфи та однорядкового приспіву. Така ж формотворча конструкція притаманна також і південнослов'янській фольклорній традиції, зокрема сербській, моравській, болгарській.

Щедрівки Західного Поділля (як і пісні зимового календарно-обрядового циклу в цілому) про-

йшли три історичні етапи свого становлення та розвитку: перший етап – становлення простого музичного речення в українські етномузикознавчій літературі просте музичне речення називають колоном (Грица, 1979); другий період – становлення складносурядного музичного речення (Ф. Колесса називає таке зіставлення речень паратаксом) (Колесса, 1970: 141); третій період складнопідрядним поєднанням музичних речень (за Ф. Колесою – період гіпотаксису) (Колесса, 1970).

Найдовшим у формуванні українських щедрівок (у тому числі й західноподільського етнографічного району) виявився етап паратаксічного поєднання двох музичних речень (строфи і приспіву). Зауважимо, що одним із чинників, що впливали на розширення простої періодичності до рівня складно сурядності в щедрівках Західного Поділля, були приспівні елементи. На думку українських вчених-етномузикознавців Ф. Колесси (Колесса, 1970: 44), В. Гошовського (Гошовський, 1993: 22), С. Грици (Грица, 1979: 127), А. Іваницького (Іваницький, 2009: 49), О. Смоляка (Смоляк, 2013: 215), приспівні елементи вперше проявилися в окремих вигуках чи лексичних групах із відповідною смисловою кодифікацією, які в подальшому набули сталих (нормалізуючих) ознак. Така семантична уніфікація приспівів сягає того часу, коли під час обрядових дійств провідник гурту виконував строфічний текст, а учасники гурту – приспівний. Таким чином окремі слова щедрівки в гуртовому співі починають набувати обрядового смислового наповнення (символу-знаку свята).

Тому, як зауважив Ф. Колесса, «... вибивається наверх індивідуальна творчість: властивий текст пісні імпровізує зачинатель (чи зачинателька), а гурт обмежується лише повторюванням його слів та стереотипних окликів і приспівок-рефренів, що становлять тривалу і непорушну частину пісні» (Колесса, 1970: 44). І такі короткі приспиви з часом розширюються і стають об'ємнішими на семантичному рівні. Така мучно-поетична сурядність, як зазначає етномузикознавець О. Смоляк, «почало формуватися за доби розпаду індоєвропейської спільноти – близько 5-4 тисяч років тому» (Смоляк, 2013). Це, ймовірно, той етап, коли народнопісенне музичне речення виходить за рамки простої періодичності (колона) і розширюється завдяки зіставленню двох простих, незалежних в смисловому відношенні між собою речень. Такі два прості синтаксичні речення поєднуються між собою «синтаксичною крапкою».

Отож, складносурядне зіставлення двох простих речень поєднані між собою «синтаксичною комою». У такому разі синтаксичну функцію

«коми» виконує IV ступінь, що таким чином поєднує строфічну побудову із приспівною.

Поєднання двох складносурядних речень у щедрівках Західного Поділля мають різні ступені переходу одне від одного. Найчастіше їх поєднує IV ступінь, але крім нього функцію поєднання двох складносурядних речень можуть виконувати й інші ступені. Зокрема у щедрівці «В полі, в полі плужок оре» записаній від Єгорової Ольги Богданівни, 1948 р. н. з с. Іванківці Тернопільського району Тернопільської області» (Смоляк, 2013), два складносурядні речення (строфічне і приспівне) поєднані між собою III ступенем (див. Приклад № 1).

Приклад № 1.

Функцію синтаксичної «коми» між двома складносурядними реченнями у щедрівках досліджуваного етнографічного району може виконувати й V (нижній ступінь). Саме таке паратаксічне поєднання властиве щедрівці «Ой сивая тая зозуленька», записаній від Пуцентело Марії Іванівни, 1922 р. н., з с. Босири Чортківського району Тернопільської області» (Смоляк, 2013) (див. Приклад № 2).

Приклад № 2.

Значно рідше два паратаксічні речення у щедрівках Західного Поділля поєднані між собою II ступенем. Саме такий спосіб структурування двох складносурядних речень присутній у щедрівці «Пасла Маруся чотири воли», записаній від Івасечко Михайла Івановича. 1935 р. н. з с. Боришківці Борщівського району Тернопільської області (Смоляк, 2013) (див. Приклад № 3).

Приклад № 3.

Зауважимо, що таких способів поєднання строфічного і приспівного музичних речень, найбільш природньо поєднуються одне з одним. У такому разі два музичні речення творять одну і ту ж інтонаційну цілісність.

На формотворчому рівні щедрівки Західного Поділля найчастіше поєднані між собою двома ритмо-інтонаційними зіставленнями. Саме вони виступають у серіаційному та класифікаційному поєднаннях. Найдавнішими є такі паратак西斯ні поєднання строфи і приспіву, в основу яких покладено один і той же ритмо-інтонаційний мотив (див. Приклад № 4).

Приклад № 4.

Саме тут, спостерігається інтонаційна варіабельність однієї ритмічної фігури, в основу якої покладено висхідний йонік (♩♩♩). Саме така ритмічна фігура за свідченням етномузикознавця О. Смоляка, є найдавнішою у щедрівках не лише Західного Поділля а й всієї української території» (Смоляк, 2013). До речі, цю силабо-мелодичну модель українські етномузикознавці Філарет Колесса та Анатолій Іваницький також вважають найдавнішою і типовою для колядок і щедрівок (Лановик, 2006: 126), (Іваницький, 2004: 54). Якщо в таких щедрівках ритмічна фігура охоплює і строфу і приспів, то мелодійна ланка є варіабельною, тобто інтонаційно розімкнутою.

У Західному Поділлі збереглися щедрівки, які мають розширену сурядність, як у строфі так і в приспіві. (див. Приклад № 5).

Приклад № 5.

Саме таке синтаксичне поєднання вказує на пізніше походження цієї щедрівки. Якщо у давніших аналогічних щедрівках в основі кожного сурядного речення покладено два сегменти, то в аналізованій присутні чотири. Така сурядність структурує музичну форму щедрівок і розширює їх смислове наповнення. До речі, у цій щедрівці збережений серіаційний принцип розгортання мелодії (ритм ♩♩♩ побудована на висхідному йоніку (♩♩♩)). Такий зв'язок у складносурядному реченні А. Іваницький називає «ланцюговим нанизуванням» (Іваницький, 2004: 54).

У деяких західноpodільських щедрівках збережений стародавній спосіб глісандуючого переходу від одного звука до іншого. Глісандуючим способом фіксується й «синтаксична кома», Такого роду складносурядне поєднання фіксують відповідно

III – I, III – II, II – I, II – III, IV – III ступені (кожен із них присутній у двох варіантах).

Отже, дворядкова варіаційна форма типу AA¹ A² A³ у щедрівках Західного Поділля представляє ще той етап формотворення, коли дворядкові серіаційного епособу розгортання речення включають у себе лише монарні сегменти. Це зумовлено передусім складносурядним поєднанням віршів у строфах. Таке серіаційне розгортання властиве тим західноpodільським щедрівкам, які відтворені восьмикладовою будовою вірша. До слова, ці щедрівки, без сумніву, належать до давнішої фольклорної верстви.

В основі дворядкового формування лежить серія чотирьох мотивів, серед яких кожен другий завершується «синтаксичною комою», Функцію «сиптаксичної коми» найчастіше виконує III ступінь. Меншою мірою використовуються II, IV та V ступені (V ступінь застосовується в тому випадку, коли співаки відтворюють мелодію терцією вище, а при її двоголосому виконанні – першим голосом). Значно рідше функцію розімкнутої інтонемі виконують IV – III, III – I, III – II, II – III, II – I ступені. Вони насамперед зберігають стародавній (глісандуючий) спосіб переходу від одного ступеня до іншого з пріоритетом акцентуації складів.

У деяких щедрівках Західного Поділля фігурує дворядкова форма із зовнішнім приспівом. Прикладом такого структурування може послужити щедрівка «Там на річці на Йордані» (див. Приклад № 6).

Приклад № 6.

Семе тут присутнє зіставлення двох простих періодичностей. Перша періодичність побудована на розширеному простому реченні, що властиве дворядковій строфі, друга – це обрядовий смисл свята Щедрого вечора. До речі (у першому варіанті приспів уособлює апокрифічний текст «рано, рано на Йордан», а в другому – другий «Щедрий вечір, Святий вечір»).

Лише у 7-ми західноpodільських щедрівках фігурує дворядкова форма із зовнішнім приспівом. Незважаючи на невелику кількість представлених для аналізу щедрівок, вони розмаїті принципом синтаксичного зіставлення строфи з приспівом. Зокрема, варіант щедрівки «Там на річці на Йордан», «Ластівонька ряба-біла», «А я знаю, що

пан дома», «Щедрівочка щедрувала» притаманне зіставлення двох простих періодичностей. Перша періодичність побудована на розширеному простому реченні, що властиве дворядковій строфі, друга – це семантична обрядово-сміслова конденсація, що властива приспіву (у першому варіанті приспів уособлює апокрифічний текст «рано, рано на Йордан», а в другому – другий «Щедрий вечір, Святий вечір»).

Зауважимо, що строфа аналізованої щедрівки «Там на річці на Йордані» представляє дворядкову інтонему, в основі якої лежить дворазове повторення двотактової серіації, що поєднане із приспівом «синтаксичною комою» (функцію «синтаксичної коми» виконує II ступінь). Узагальнюючи, можна стверджувати, що дворядкова строфа і приспів – це паратаксічне зіставлення двох інтонем. Дві перші інтонемі, що автоматично повторюються, творять формотворче «запитання», а третя, що властива приспіву, уособлює формотворчу «відповідь». Варіант щедрівки «Синє небо, ясні зорі», що записаний у с. Ліщанці Бучацького району Тернопільської області, представлений 3-ма синтаксичними інтонемами: перші дві притаманні строфі, а третя – приспіву (див. Приклад № 27).

Приклад № 7.

Синє не - бо, яс - ні зо - рі, У - кра - ї - на на - ша вкро - ві
Ще - дрий ве - чір, сум - ний ве - чір, ще - дрий ве - чір, сум - ний ве - чір.

Двом варіантам щедрівок «Щедрик, щедрик, щедрівочка», записаних у селах Тютків Тербовлянського та Озерна Зборівського районів Тернопільської області, властива чотирирядкова строфа ААВВ¹. Вона, без сумніву, утворилася на пізнішому етапі формотворення щедрівок, оскільки в її основі лежить гіпотаксічне зіставлення музичних речень (до речі, тут присутнє бінарне поєднання двох речень, перше з яких автоматично повторюється, а друге – структуротворчо).

У Західному Поділлі зустрічається значна кількість щедрівок, в яких два сурядні речення відмінні між собою зіставленням сегментних інтонем. Власне у таких щедрівках перше речення побудоване на серіаційному поєднанні, а друге речення – на класифікаційному (див. Приклад № 8).

Приклад № 8.

Ой пі - шов І - вась сі - но ко - си - ти. Бри - ні - ла,
бри - ні - ла ко - са ко - ло по - ко - са, бри - ні - ла.

Якщо перше музичне речення іане на поєднанні піріхія зі анапестом (), то в основу другого речення покладено бінарну класифікацію (перший і другий і п'ятий сегменти представлені амфібрахієм (), то третій і четвертий – трибрахієм і трохеєм ()). Саме таке класифікаційне поєднання вказує на речитативне становлення мелодії другого (приспівного) синтаксичного речення. Саме такого роду не регулярна часокількісність приспівного музичного речення підтверджена тим, що його виконували у давніший період учасники щедрувального гурту. До речі строфічні побудови завжди виконував провідник гурту(соліст).

На структуротворчому рівні – це трирядковий гіпотаксис, що поєднаний між собою автентично – Т – Д – Т. У ритмоінтонаційному відношенні ці речення складаються із двох сегментів, які мають відмінні ритмічні формули, а на мелодичному рівні вони творять конгломерат спонукальної та питальної модальності (див. Приклад № 9).

Приклад № 9.

Ще - дрик, ще - дрик, ще - рі - воч - ка, при - ле - ті - ла лас - ті - воч - ка,
ста - ла со - бі ще - бе - та - ти, гос - по - да - ря ви - кли - ка - ти, ви - кли - ка - ти.

Висновки. У щедрівках Західного Поділля на формотворчому рівні найчастіше присутні поєднання двох сурядних речень. Перше властиве строфі, яку виконує провідник щедрувального гурту, а друге – усі його учасники. У першому реченні закладене змістове наповнення щедрівки, а у другому – основний смисл свята Щедрого вечора. Сурядність у щедрівках Західного Поділля буває представлена, як невеликими простими реченнями, так і розширеними. Перші сформувався на ранньому етапі творення щедрівок, а другі – на пізнішому їх формуванні, що таким чином творяться й до сьогодні у терені Західного Поділля. Саме паратаксічне зіставлення двох простих речень найпоширеніший принцип формотворення щедрівок Західного Поділля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грица С. Мелос української народної епіки. Київ: Наукова думка, 1979. 246 с.
2. Грица С. Українська фольклористика XIX – початку XX століття і музичний фольклор: нарис. Київ – Тернопіль: Астон, 2007. 152 с.

3. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. / [упоряд. В. Яременко; авт. передм. П. Кононенко; приміт. Л. Дунаєвської]. Київ: Либідь, 1993. 391 с.
4. Дремлюга М. Українські народні щедрівки в музичній обробці для голосу та фортепіано: навч.-метод. посіб. / [упоряд. Т. Медвідь, О. Бобечко]. Дрогобич: ДДПУ ім. І. Франка, 2024. 62 с.
5. Іваницький А. Історичний синтаксис фольклору: проблеми походження, хронологізації та декодування народної музики. Вінниця Нова книга, 2009. 404 с.
6. Іваницький А. Український музичний фольклор: підручник [для вищих учбових закладів]. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 320 с.
7. Колесса Ф. Ритміка українських народних пісень. *Філарет К. Музикознавчі праці*. Київ, 1970; Київ, 1969. С. 19–236.
8. Лановик З. Лановик М. Українська усна народна творчість: підручник. Київ: Знання Прес, 2006. 591 с.
9. Медвідь Т., Бобечко О. Колядки та щедрівки – вокальний символ зимової обрядовості українців. Наукові записки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 159. С. 91–99.
10. Смоляк О. Щедрівки Західного Поділля: навч. посіб. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. 280 с.
11. Українські колядки і щедрівки. Зібрав та впорядкував Василь Сокіл. Львів, 2022. 716 с.

REFERENCES

1. Hrytsa, S. (1979). *Melos ukrainskoi narodnoi epiky* [Melos of Ukrainian Folk Epics]. Kyiv: Naukova dumka. 246 s. [in Ukrainian]
2. Hrytsa, S. (2007). *Ukrainska folklorystyka XIX – pochatku XX stolittia i muzychnyi folklor* [Ukrainian Folklore Studies of the 19th and Early 20th Centuries and Musical Folklore]: *narys*. Kyiv – Ternopil: Aston. 152 s. [in Ukrainian]
3. Hrushevskiy, M. (1993). *Istoriia ukrainskoi literatury* [History of Ukrainian Literature]: *U 6 t., 9 kn. / [uporiad. V. Yaremenko; avt. peredm. P. Kononenko; prymit. L. Dunaievskoi]*. Kyiv: Lybid. 391 s. [in Ukrainian]
4. Dremliuha, M. (2024). *Ukrainski narodni shchedrivky v muzychnii obrobsi dlia holosu ta fortepiano* [Ukrainian Folk Generosity in Musical Arrangement for Voice and Piano]: *navch.-metod. posib. / [uporiad. T. Medvid, O. Bobechko]*. Drohobych: DDPU im. I. Franka. 62 s. [in Ukrainian]
5. Ivanytskyi, A. (2009). *Istorychnyi syntaksys folkloru: problemy pokhodzhennia, khronolohizatsii ta dekoduvannia narodnoi muzyky* [Historical syntax of folklore: problems of origin, chronology and decoding of folk music]. Vinnytsia Nova knyha. 404 s. [in Ukrainian]
6. Ivanytskyi, A. (2004). *Ukrainskyi muzychnyi folklor* [Ukrainian musical folklore]: *pidruchnyk [dlia vyshchyykh uchbovykh zakladiv]*. Vinnytsia: NOVA KNYHA. 320 s. [in Ukrainian]
7. Kolessa, F. (1969). *Rytmika ukrainskykh narodnykh pisen* [Rhythm of Ukrainian folk songs]. *Filaret K. Muzykoznavchi pratsi*. Kyiv, 1970; Kyiv, 1969. Pp. 19–236. [in Ukrainian]
8. Lanovyk, Z. & Lanovyk, M. (2006). *Ukrainska usna narodna tvorhist* [Ukrainian oral folk art]: *pidruchnyk*. Kyiv: Znannia Pres, 2006. 591 s. [in Ukrainian]
9. Medvid, T. & Bobechko, O. (2025). *Koliadky ta shchedrivky – vokalniy symvol zymovoi obriadovosti ukrainsiv* [Carols and Shchedrivka – a vocal symbol of the winter rituals of Ukrainians]. *Naukovi zapysky Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova*. Kyiv: Vydavnychiy dim «Helvetyka». Vyp. 159. Pp. 91–99. [in Ukrainian]
10. Smoliak, O. (2013). *Shchedrivky Zakhidnoho Podillia* [Shchedrivka of Western Podillia]: *navch. posib*. Ternopil: Vyd-vo TNPU im. V. Hnatiuka. 280 s. [in Ukrainian]
11. *Ukrainski koliadky i shchedrivky* (2022) [Ukrainian carols and Shchedrivka]. *Zibrav ta vporiadkuvav Vasyl Sokil*. Lviv. 716 s. [in Ukrainian]

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

